

279419

FAMILIA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

Anul I. 3 Mai n. 1908. Nrul 10.

Abonamentul:
pentru

Austria și Ungaria:

Pe un an . . . 10 cor.

Pe 1/2 an . . . 5 cor.

Pentru România:

Pe un an . . . 12 Lei.

Redacția și Admin.:

Budapesta, V. Strada Csáky 23.

Proprietar-editor:

LUCIAN BOLCAȘ

SUMARUL:

Stef. Braborescu: De taină, (versuri).

I. Slavici: Puișorii, (nuvelă.)

Miron Frunzaru: Marea, (versuri).

Alex. Ciura: Revedere, (nuvelă.)

Oct. L. P.: Noroc pierdut, (versuri traduse după Lenau).

Concursul literar:

✻✻ Scisoare.

✻✻ Giba pescarul.

✻✻ Epistole.

Petrecri. — Cununii. — Cronică. —

Posta redacției. — De-ale casei. — Gîciturii. — Inserate.

ILUSTRĂȚII:

„Familia Română. — Vederi și porturi din Năsăud, (fotografii). — „Briul” și „De-a mâna”, două jocuri naționale din ținutul Branului. — Mărgărite, (cap de pagină), de Petre Bulgăraș. — „Pe valuri”. (cap de pagină), de Alex. Duma.

De taină.

Lună dragă, astă-seară e frumos și e răcoare...

Florile mirositoare

Își înalță 'ncet parfumul cătră lumile de stele,
Unde-ți porți chemarea sfântă... Toate gândurile mele
Sunt mai limpezi, mai ușoare... iar' tu lună, dragă lună,
Astă-seară ești mai albă, mai frumoasă și mai bună!
Uite, am venit la tine, ca la cea mai dulce soră,
Să mai stăm așa de taină, până blînda auroră
Ne-o trezi... Tu dragă lună, visurilor tale, pradă,
Ca potop de fulgi, lăsa-vei, peste fața mea să cadă,
Din bogatul tău imperiu, sărutări de raze blînde,

Palide și tremurinde!

Iară eu, învins de dorul unor vremuri depărtate,
Cu credință stînsă 'n mine și cu visuri spulberate,
Voiu căta frumos la tine, la plăpînda ta lumină,
Și ți-oi spune multe 'n urmă, multe, multe, lună plină.
Vom vorbi de viața dusă, ani curați ca floarea albă,
Să urzești din ei, cu gândul, ne'trecută scumpă salbă...
Vom vorbi de dulci clipite, și de vise ce zburară
Fugărite 'n vîrfurile iernii... De trecută primăvară,
De cîmpii cu iarbă verde și cu mii de flori albastre,
De căsuța părintească, la ferestre numai glastre,
Și de mama, biata mamă!...

Dusa mea copilărie,

Să se 'nșire tot mai dragă, mai curată și mai vie
Pe frumosul fir al vorbii... Să mă văd ca mai nainte
Copilaș cu plete blonde, fără grije și cuminte.
Zburător pe 'ntinse cîmpuri, ca un fluture ușure!
Să mă văd la țară vara, — prin zăvoi să caut la mure.
Să m'ascund de Black, sărmanul, unde-o fi mai mare grîul...
Să mă duc cu el pe vale, s'ascultăm cum plînge riul...
S'alergăm pădurea toată după nuci și după ghindă.
Și acasă de-om ajunge, să mă dee moșu 'n grindă!

Să mă văd, apoi, în iarnă cînd de sus încep să cadă

Fluturașii de zăpadă...

Să simțesc ușor pe față,

Cum trăesc și mor ca clipa, nesfirșiiți fulgi de ghiață,
Să dau iureș, nebunește, prin nămeții nalți cît munții;
Să-mi pătrundă gerul, trupul... Să-mi înghețe albul frunții!
Iar' măicuța, din fereastră, să mă cheme, să mă certe...
Să se facă foc și pară... eu să plîng, ea să mă certe...
Și în urmă, Doamne, Doamne...

Rătăcit cu gîndu-aiure,

Lîngă soba dogorindă somnul dulce să mă fure...
Să ascult, ca 'n vis, pe mama, cum din grai urzește-alene,
Bazme lungi cu Prinți de rouă și cu mîndre Consînzene!
Să ascult pe Craiul Vifor, auind prin goale ramuri,
Încrunțat izbînd cu pumnii și în ușe și în geamuri...
Iar' cînd maica isprăvi-va de nșirat povestea lungă,
Visuri blînde să m'ajungă:
Să visez că sunt voinicul Făt-Frumos... auzi tu lună?
Făt-Frumos cu păr de aur, prins în dragoste nebună!
Să visez apoi pe Dora, bălăioară cum e lanul
Cel de grîu, scaldat în soare...

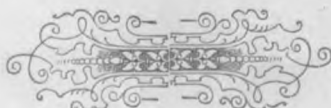
Drum să-'mi fac cu buzduganul

Pân' la ea... s'o iau cu mine, să-'i citesc din vechea carte
Bazmul dragostei curate... Să mă duc la ea departe,

Mai departe, mai departe...

Zburător, ușor ca vîntul, pe un roib ce varsă pară,
Fericit ca nimeni altul, cu nădejde prins în seară...
Așa lună, dragă lună... Dusa mea copilărie,
S'o trăesc din nou cu gândul mai curată și mai vie...
.....
Și acum să fi cuminte... Am să-'ți spun atît de multe!
Să nu-ți fie cumva teamă: nu e nimeni să ne-asculte...

Ștefan Buaborescu.

„MĂRGĂRITE“, de Petre Bulgăraș.

Puișorii.

— NOVELĂ —

(Urmare).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IV.

»Nu-i șade rău, — grăi Coconu Barbu cînd află cele petrecute. Tot poate să iasă om din el: cel-ce ține la copiii lui, nu poate să se ticăloșască!»

Cocoana Smaranda, rău supărată, dete din cap.

»E om fără de inimă, Barbule, — întimpină ea. Numai un suflet hain poate să despartă pe copii de mamă și pe mamă de copii. Ce fac fetițele fără de mama lor și ce să face mama fără fetițele ei?... Ași înțelege să fie băieți, dar fetele fără de mamă n'au nici un rost în lume. Nu din dragoste le-a luat, Barbule, — adăugă ea, — ci din răutate, ca s'o amărască pe Zoița.»

Barbu Câlnișteanu să plimbă cîțva timp tăcut prin casă.

»Asta ai putea s'o zici, dacă Zoița s'ar duce la copiii ei și n'ar voi să o primească, — îi zise el apoi.

»Dar tu n'o lași să se ducă», — întimpină iar bătrîna.

»N'am lăsat'o cîtă vreme erau și copiii aici, — zise el. Una a fost însă atunci, și alta e acum. Nu zici tu, că numai un suflet hain poate să despartă pe mamă de copii? O fi ori n'o fi el, eu nu sunt suflet hain. Să se ducă, dacă voește, are chiar datoria de a să duce la copiii și la soțul ei, căci eu nu m'am lăpădat de dreptul meu de părinte în ziua cînd i-am dat voia să se mărite; nu m'am lăpădat însă nici de datoriile mele părintești și sunt gata s'o țin la casa mea cît mai trăiesc pe pămînt, nici de inima mea părintească

și ne plîng tuturor de milă, căci mult mă tem, că traiu bun n'o să mai poată avea împreună.»

»Vai de sufletul ei și de al nostru», — să tîngui cocoana Smaranda.

Aflase, nu-i vorbă, că 'n timpul din urmă, decînd fusese părăsit de soție și de copii, nu mai umbla amezit și făcînd gură din băcănie 'n băcănie și dela circiumă la circiumă, și nu să mai întorcea nici noaptea tîrziu, nici chefuit și cu lăutarii acasă, și începuse să creadă, că poate să între încetul cu încetul în rîndul oamenilor de treabă. Acum i-se schimbaseră însă de odată părerile. Toate i-le ierta Cocoana Smaranda, toate putea să le iee drept răsfațări ale unui om, care n'a avut încă să se lupte cu nevoile mari ale vieții; păcatul de a fi despărțit copiii de mama lor, îi părea însă atît de mare, încît nu mai putea să-și închipuiască pe cel ce-l săvîrșise fără ca să se cutremure. O vedea pe Zoița zbatîndu-se și-și închipuia, cum vor fi plîngînd și să vor fi zbatînd și copilele cerînd să fie duse la mama lor: cum mai putea fata ei să trăiască cu omul, care e 'n stare să-și chinuiască astfel nevasta și copiii?

Tot atît de greu era însă și păcatul de a nu lăsa pe mamă să se ducă la copiii ei.

Bătrînul avea dreptate: Zoița era chiar datoare să se ducă, — datorie grea și aspră, dar datorie.

Sunt multe durerile, care-l zgudue pe om în timpul trecerii lui prin viață; numai puține sunt însă de o potrivă cu durerea ce te cuprinde cînd îl vezi pe

copil silit să aleagă între tată și mamă, să se facă judecător al părinților săi și să se răzvrătească împotriva firii osîndind fără ca să i-se cuvină a-și da părerea.

Cuprinsă de durerea aceasta, Cocoana Smaranda nu mai era 'n stare să iee vre-o hotărîre, ci se mîrginea a-și face muștrări, că 'n ușurința ei nu s'a gîndit, că dînsul ar putea să vină, să-și ademenească fetițele și să le răpească, și că nu le-a păzit destul de bine pe nepoatele ei.

»Le 'nstrăinează de mine!« — să tînguia Zoițica.

»Nu, fata mea, — îi zicea mama ei, — de asta să nu-ți fie teamă. Ceea-ce pe mine mă doare e că pe dînsul, care le-a despărțit de tine, n'o să-l poată iubi nici odată, iară iubirea, pe care o au cătră tine, li-e isvor de durere, și astfel să vor pomeni 'n lume lipsite de iubire și 'nstrăinate de toți.«

Le vedeau amîndouă în fiecare clipă lipsite pe fetițe de purtarea de grijă și nu-și mai puteau stăpîni dorința de a le da purtarea de grijă ce le lipsia.

Iară bătrînul tăcea, par'că lucrurile nu l'ar privi și pe el.

Odată a vorbit și nu mai avea ce să zică.

»Eu mi-am spus părerea, — li-a zis atunci, — și de aici înainte faceți cum știți și cum vă trage inima. Liniștea casei mele pentru nimic în lumea aceasta n'o jertfesc: i-am dat'o și i-o și las, ca să am pace 'n casă; nu mă mai bag, nu mă mai amestec!«

Pe răspunderea lor aveau mama și fata să facă ce vor fi făcînd, și tocmai de aceea le era greu să se hotărască într'un fel.

Ținea Cocoana Smaranda, ca ginerile ei să-și arate fie macar și numai de dragul fetelor slăbiciunea și față cu soția sa și să facă ceva, ca aceasta să se poată întoarce la casa ei fără ca să se simtă prea umilită. Au trecut însă două zile pline de chinuri fără ca dînsul să fi făcut ceva.

Ziua a treia mama a biruit'o pe femeie.

»Vino, fata mea, — grăi dînsa muiată, — să ne ducem: dacă nu vom fi putînd să luăm copilele și să le aducem iar la noi, rămii la ele fie chiar și roabă chinuită, că-i șade femeii bine să sufere din iubire cătră copiii ei.«

Zoițica nu mai cerceta, ce-i șade și ce nu-i șade bine femeii: umilită, chinuită, ori-și-cum, la casa ei să simția mai bine decît ori-și-unde 'n lume. Dacă dar, plecate, mama mergea încet și din ce în ce mai în silă, fata ei grăbia și își iuția tot mai mult pasul.

Sosite la poartă, ele s'au incredințat, că n'o să poată lua fetițele: Costică nu era, ce-i drept, acasă, dar sergentul, care se plimba prin fața casei, le spuse, că are poruncă să nu lase pe nimeni să iasă din curte.

Zoițica nici nu ținea să iasă după-ce a intrat, dar Cocoana Smaranda rămase ca infiptă în pămînt: ai fi crezut, că acolo are să 'mpetrească.

Zoițica să uită citva timp tremurînd la ea, apoi îi luă mîna și-i zise: »Nu mă lăsa, mamă, singură!«

Cocoana Smaranda venise tocmai pentru-ca să n'o lase singură; ea se 'ntoarse dar spre sergent.

»Să te duci, — îi zise ea, — să-i spui coconasului, că am venit noi, și că eu îl rog să vie acasă, căci am să-i spun ceva.«

»O să-i trimit vorbă«, — răspunse sergentul, în vreme-ce ele intrară.

Vara, cînd după secetă îndelungată vine cîte o ploaie ce răcorește aerul și spală pravul, toate să 'nvioarează, iarba ne pare mai verde, frunzele arborilor să 'nfrăgețesc și păsările încep să cînte voioase, — un simțămînt de ușurare cuprinde inimile.

Cam așa să simțea și Zoițica după-ce și-a îmbrățișat fetițele, și-a șters lacrămile și s'a uitat împrejurul ei și și-a văzut cuibul curat cum îl lăsase. Îi părea oare-cum bine de cele petrecute, fără de care n'ar fi putut ajunge la plăcuta ei stare sufletească, și nu mai putea să-și deie seamă, de ce adecă nu s'a întors timp atît de îndelungat acasă, de ce s'a mîhnit, de ce a tulburat viața iubiților săi.

Văzînd'o așa, Cocoana Smaranda, nu mai înțelegea nici ea cele petrecute: nimicuri copilărești i-să păreau toate, și nimicuri ar fi și rămas, dacă n'ar fi fost la mijloc și firea zăcașă a Coconului Barbu.

Nu tot astfel Costică Bălaș. El să simțea jignit și acum, ba chiar mai jignit decît ori-și-cînd.

Nu să simte jignit omul deștept cînd îi zici, că e prost: trebuie să ai fie chiar și numai un început de cocoasă în spinare, că să te răzvrățești cînd cineva-ți spune, că ești cocoșat. Ceea-ce-l jignește pe om sunt păcatele, pe care în adevăr le are, și e un fel de răutate să i-le mai spui, cînd le știe și dînsul destul de bine.

Intorcîndu-se dar' acasă, el să simțea și umilit, și strîmtorat mai ales în fața soacrei sale, la care ținea fiindcă era cruțătoare.

El îi sărută mîna, iară ea-l sărută pe frunte, apoi așteptă să vadă care o să-i fie purtarea față cu fata ei ce stătea cu ochii 'n pămînt la o parte.

El rămase puțin zăpăcit, apoi o 'mbrățișă pe Zoițica, și ei să sărutară.

»Bine, — grăi acum bătrîna cu ochii umeziți, — ce e cu voi, copii? Ce fel de prostii sunt aceste?«

»Nu sunt prostii, mamă, — răspunse el, — ci lucruri foarte grele. Am, nu zic, și eu păcatele mele, căci om sunt, dar' Zoițica prea, mă ia par'că m'ar fi adunat de pe uliță și numai de milă mă mai sufere în casă.«

»Ți-se va fi pîrînd ție așa, — îl incredință bătrîna; — Zoițica e din firea ei prea blindă și ține prea mult la tine pentru ca să te poată jigni cum zici.«

»O face, — stărui dînsul, — și dac'o face fără ca să voiască și fără ca să-și deie seamă, e cu atît mai rău.«

»Ți-am zis eu cîndva vre-o vorbă aspră?« — întimpină Zoițica mîhnită.

»Nu. — îi răspunse el. Ești prea mândră pentru ca s'o poți face. E însă destul un gest al tău, e destulă o privire a ta. ca și cel mai nesimțitor om să-'și piardă sărită».

»Nu spun eu, că sunt copilării!? — grăi cocoana Smaranda. Cu gesturi și cu priviri nu să surpă casele. O să se mai cumițească și dînsa, și-o să fii și tu, — urmă ea, — cum ai fost decînd ai rămas singur, iar' celelalte să fac. Ai dovedit că poți să fii om caznic, de care nu poate să zică nimeni decît bine: ține-te de asta și toate au să meargă bine».

Costică Bălaș își ridică îndărătnic capul.

»Eu sunt cum voiesc să fiu, — răspunse, — și nu primesc, ca alții să-'mi reguleze viața. Sunt, slavă Domnului, destul om, ca să nu mai stau sub epitropie, și acela, căruia nu-'i voi fi plăcînd așa, cum sunt, n'are decît să se facă, în cumițenia lui, că nu mă știe».

Cocoana Smaranda iar' fû cuprinsă de simțămîntul, că nu e cu un om ca Costică Bălaș căsnicia bună cu puțință, și-'i venea să taie vorba. Era însă și mamă, și bunică, și trebuia să-'și facă datoria.

»N'o lua așa, Costică, — îi zise ea stăpînindu-'și glasul. De epitropisire nu poate să fie vorbă; acela însă, care are soție și copii, nu mai e de capul lui, s'a supus de bună voe unei stăpîniri și are, din propriul lui îndemn, din dragoste, iar' nu silit de alții, să se ferească de tot ceea-ce poate să tulbure liniștea casei lui. Fă, Costică, ceea-ce voești tu, — urmă ea ridicînd puțin glasul, — dar' fă și numai ceea-ce tu însuți

voești, și nu te da după derbedeii, care te momesc; stăpînește-'ți slăbiciunile, nu te însoți cu oameni ce nu sunt de sama ta, nu te pune în epitropia celor nevrednici de tine».

Costică să simțea greu atins și era pornit în fiecare clipă să-'i taie vorba, dar în fundul inimii lui îi dădea dreptate, și nu știa ce să-'i răspundă.

»li șade bine bărbatului să se simtă, să fie chiar, mîndru, adăugă ea, — dar cine e mîndru, bagă bine de seamă, ca să nu să facă de risul vecinilor».

»Eu nu m'am făcut, așa știu, răspunse el, — de risul nimănuui».

»Nu zic nici că te-ai făcut, nici că ai să te faci vre-o dată, — întîmpină bătrîna, — căci te știu om, care să simte, și de aceea îi zic și Zoițichii, să fie fată cu minte, să te cruțe și să nu-'și strice taiul pentru lucruri de nimic. Faceți, — urmă ea după puțină răs-gîndire, — ca și cînd n'ar fi fost nimic, uitați-le toate și, ca să știe și lumea, că așa este, luați-vă poimîne, Duminecă, copiii și veniți să stați la masă cu noi».

li era foarte greu lui Costică Bălaș să dea ochi cu Coconu Barbu Cilnișteanu, dela care prinsese Zoițica și gesturile, și privirile jignitoare, dar nu putea să zică »ba«!

»O să vedem!, — zise în gîndul lui. Mai e până atunci».

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj *Tom Pleșu*

Vedere generală a orașelului Năsăud.

Porturi din Năsăud.
In dos frontispiciul bisericii românești.

Marea...

Ciudat mai e gemetul mării!... Ş'asa din afund par'că vine,
S'opreşte o clipă, dar iarăşi încetul pe 'ncet se măreşte,
Şi plin de durere colindă, timp lung părăsitele maluri...
— În urmă misterul coboară şi pace prin aer pluteşte.

Şi-atunci din adînc cînd porneşte, lumina se 'ntunecă 'n zare
Şi apa se zbate la ţermuri, ca 'n patimă grea chinuită,
Iar vîntul de groază tot urlă şi 'n goană nebună răzbate
Prin ulmii tăcuţi de pe coaste ce-şi clatină creasta trudită.

Un murmur uşor cîte-odată, străbate în noaptea senină;
Se pare un plîns de fecioară... acuma domoal'aiurare,
Acuma trist cîntec, ce vine așa... rătăcit din vre-o parte;
De vremuri repetă aceeaşi duioasă şi tristă chemare.

E glasul vieţilor stînse, uitate acolo de veacuri
Şi jalea rămasă în urmă, în sute de inimi zdrobite,
E dorul de cei de acasă, ce nu se 'mplineşte vre-odată,
Ce creşte într'una ş'umbreşte seninul vieţii tichnite.

Miron Frunzaru.

Revedere.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nuvelă.

De Al. Ciura.

I.

Ne pomenim în zori de zi, în bocănitul
stăruitor al cărauşului.

— Scoală, domnişorule, că-'s patru ciasuri!

Tînărul sări grabnic din aşternut.

— Bine, bine, prinde numai caii.

Să îmbracă în pripă, minunîndu-să, cum de dur-
mise așa de adînc într'un loc străin. Era încrezut din-
nainte, că n'are să poată dormi şi cetise până aproape
de mezul nopţii. Dar pleoapele îi cădeau grele ca de
plumb şi flacăra lumînării să întindea dela o vreme,
din ce în ce mai supărătoarea, într'un filfăit, care îl
obosea de moarte.

Deschise fereastra şi să întinsă pe pat suflînd în
luminare.

În întunerec, deschise iarăşi ochii; aerul de munte
îi străbătea până în adîncul plămînilor.

— Munţii nostri, munţii nostri, drăguţii!... îngîna
el, gîndindu-să la viaţa de oraş mare, la goana sălba-
tică după pâne, la năduful, în care îşi petrecea acum
viaţa.

Un freamăt domol, un şopot tainic, răzbătea prin
geam deodată cu mirosul proaspet al firii întinerite.

Din cetinele brazilor, din şoaptele vecinice ale
pădurii să desprindeau, în crîmpeie de bazmuri, aduce-
rile aminte din copilărie. Desluşa lămurit freamătul,
îl simţea cum să coboară din înălţimi luminoase şi
cum îl mîngăie ca un dulce cîntec de leagăn...

Nu-şi putea da seama, dacă a dormit, sau dacă
a visat numai cu ochii deschşi. E şi acesta un fel de
somm, mai dulce şi mai amăgitor încă...

Prietinii din copilărie i-să desluşiau unul cîte
unul, cu zimbetul lor deschis, cu ochii luminoşi în care
li-să oglindia sufletul. Dascălul cu barba lungă şi în-
cîlcită, de care îşi băteau joc, duşmănindu-l pentru
că-i punea în genunchi şi îi pleznea în palmă cu le-
nialul, de răsuna şcoala... Şi ce drag i-a fost pe urmă
acest bătrîn dascăl, cînd la despărţire, a început să
lăcrimeze, spunîndu-i cu vorbe rupte din suflet; »Dragu
baciului, Gheorghe, să te porţi bine şi la gimnaziu şi
să faci cinste părinţilor şi mie“...

Îşi amintea de încăierările din timpul liber, de
luptele dintre oare, cînd în timpul de iarnă, feciorii
să împărţiau în două tabere şi să băteau cu bruşii de
zăpadă, în vreme-ce fetiţele priveau din pridvorul şcolii,
urmărind cu ochii schînteetori pe cei mai viteji... Din
vălmăşala fetiţelor cu rochii scurte, cu părul strîns în-
tr'un piepten rotund, una i-se desluşa din ce în ce mai
clară... Îşi amintea de ochii ei de văratic, cum îl ur-
măreau în vălmăşala luptei cu ceialaţi, cum ochii ei să
deschideau din ce în ce mai mari, cînd, la examen el
răspundea așa de fără teamă şi așa de respicat, chiar
la întrebările cele mai grele ale domnului protopop.

Pe la amiaz, cînd au eşit din sala de prelegere,
frumos împodobită cu cetine de brad, el s'a apropiat

de ea, spunându-i că vrea să-i dea și ei din »premiul« ce-l luase. Ea avea numai câteva zmochine și două chipuri sfinte; iar el primise o carte frumoasă, o sumedenie de chipuri sfinte și o legătură de zmochine. S'au pus și au împărțit frățește tot ce aveau, pe urmă fetița i-a mulțămît, l-a privit încă odată cu ochii ei negri, fulgerători, în cari licărea o lacrimă abia reținută:

— Și tu te duci, la toamnă?

— Mă duc.

— Și tu te faci domn, iar eu rămîn aici proastă...

Și începî să plîngă cu sughițuri. A trebuit multă vorbă până s'o poată liniști, încredințînd-o, că tot prietini au să rămînă.

Și fetița aceea, cu rochie scurtă, cu părul strîns într'un piepten rotund, îi apărî și în noaptea aceea, cu zimbetul ei dulce, cu ochii de văpaie, așa cum o văzuse pentru cea din urmă dată.

— Gata, domnișorule? bocăni pentru a doua-oară cocișul, trezindu-l din reverii.

— Gata, zise el, udîndu-și puțin obrazii cu apă rece, ca pentru a să dezmeteci din vîlmășagul cutropitor al acestor dulci și perdate vedenii.

Luă în pripă cafeaua, pe care i-o aduse o servitoare somnuroasă, și urcă în trăsura.

* * *

Răcoarea dimineții îl îmbătă iarăș. Prea era puternic răsuflul firii care să deștepta la o nouă viață, și prea puțin erau obicînuți plămîinii lui cu această sănătoasă respirație a munților uriași.

Cele câteva săptămîni, petrecute acasă, la doi-trei ani, nu-l mai puteau împrieteni cu locurile, în cari își petrecuse copilăria.

Își ridică gulerul paltonului, și, amețit de mi-reazma brazilor, ca de un vin tare, începî să ațipească.

...În curînd vedeniile începî să i-să înșiruie iarăș: Anuța, fetița cu ochii de văpaie, îi apărî iarăș, ca atunci de mult, într'un amurg de toamnă. Era mărișoară acum, ochii ei aveau resfrîngeri de lumină și părul îi atîrna pe spate, în valuri pe narmoră neagră. Să întîlniseră, ca din întîmplare, la porțița din fundul grădinii și el îi prinse mînile cu sfială:

— Anuțo... vreau să-ți spun ceva...

— Stăi, nu spune, Gheorge, că știu ce vrei să zici.

— Ce?

— Vrei să spui că ți-s dragă...

— Da...

— Vrei să spui, că tare ți-s dragă...

— De unde știi?

— Șiu eu... dar nu-mi spune nimic, nu vreau s'auz nimic... să-ți spun eu însă ceva: Mi-ești drag, Gheorge, mi-ești drag, ca lumina ochilor...

Și ei își strînseră mînile, într'o pornire de dragoste copilărească, iar fata începî să plîngă:

— Tu să nu spui, că ți-s dragă, căci vezi, eu nu's de tine... Tu te faci domn, tu te duci în sus, iar eu rămîn aici jos în satul nostru, dar să știi, că n'are să te iubească nimeni, cum te-am iubit eu...

Și iarăș o podidiră lacrimile.

Tînărul, într'un avînt pe care numai odată îl resimte omul în viață, începî să-i jure pe tot ce are mai scump, că n'are s'o uite și n'are s'o părăsească nici-odată.

— Să mă aștepți, Anuțo, și Dumnezeu din cer să nu-mi...

Trăsura să zdicăni cu putere și tînărul își deschise ochii aiuriți.

Îi era năcaz că să trezise, și încercă să-și dea sama de vremea, care să scursesese dela aceasta cea din urmă a lor întîlnire.

Puteau fi vr'o nouă-zece ani.

Ce mult e de atunci!

Era atunci în anul întii la universitate, și acum e om cu carieră, în toată rînduiala.

Și ce s'a ales de Anuța?

Aflase într'un an, pe vremea cînd nimerea acasă din ce în ce mai rar, că să măritase după un morar. Sora lui cea mai mică mirosise dragostea lor și îi zise odată cu înțeles:

— Apoi cînd treci pe la Valea-Dosului, oprește-te și pe la moară...

— Pentru-ce?

— Vei vedea tu... E acolo o morăriță frumoasă...

Gheorge să prefăcî că nu pricepe, dar de cîteori să abătea pe acasă, totdeauna își arunca ochii în spre moara aceea. Își întorcea capul și privia în urma trăsurii și nu izbuti s'o zărească doi-trei ani. Dar într'o dimineață de toamnă, o zări în mijlocul curții, cu un copil în brațe și cu alți doi ținîndu-să de poalele ei. Era tot frumoasă, ochii aveau încă puterea lor de vrajă, dar fața i-să ofilise, își luase așa o culoare pămîntie. El a privit'o lung, a încercat să observe un tremur cît de neînsemnat pe fața ei. Dar ea nu l-a recunoscut, sau n'a vrut să-l recunoască. S'a uitat la el cu privirea rece, cum te uiți la ori-ce străin, care vine și trece pe aci încolo...

Acum îi venia așa un dor s'o vadă, să-i vorbească.

În sfîrșit ori-ce s'ar întîmpla, trebuie s'o vadă!

Cînd trăsura coborî pe povîrnișul din spre moară, inima începî să-i sîcnească cu putere.

Întrebă pe cărauș:

— Spune, baciule, aș putea eu afla aici un păhar cu apă?...

— Cum să nu, domnișorule, mă duc eu...

— Lasă, dta rîmii lingă cai, merg eu...

(Va urma).

Piața Năsăudului.

Piața Năsăudului, văzută mai de-aproape.

Noroc pierdut.

BCU Cluj / Central University Library (Cluj).

Sub vraja cerului de seară
În pieptu-'mi sbuciumat de dor
Creștea nădejdea-'mi de odată
Privind sclipirea stelelor.

Dar au trecut cu vremea toate
Pierdu' au stelele sclipirea,
S'a stins nădejdea mea de-atuncia
Și s'a pierdut și fericirea...

În cias nefericit femeie
Mi-ai răsărit frumoasă 'n cale,
Mi dus norocul meu cu tine
Cu farmecul privirei tale.

Copil sfios veni la tine
Să alipi de brațu-'ți blînd,
Și 'n legănări de mamă dulce
Era purtat de drag visînd.

Cînd lin purtat în adormire
În dulci visări trăia departe,
Cu mîna ta așa de rece
Mi prins pumnalul tău de moarte.

Așa de bine ascuțit ai
De piatra inimei pumnalul..
Copilul alintat pe brațe
Trecu, spre alte sfere, malul

Și tu cu-atîta nepăsare
Mi aruncat norocul meu
În vecinicul mormînt de gheață,
Privind sarcastic faptul tău.

Oct. L. P.

„Brîul“, Joc românesc din ținutul Branului.
(com. Moeciul-superior).

„De-a mâna“. Joc românesc din ținutul Branului.
(com. Moeciul-superior).

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Concursul literar al „Familiei Române“.

SCRISOARE

Mi scrii, iubite prietene, să-ți spun cum am petrecut vacanța? Bine, iată-ți scriu. Dar totuși îmi simt inima strînsă de întîmplări la cari nu mă gîndeam.

Am fost tot în acelaș loc, unde acum 18 ani, ca student, mi-am petrecut cele două luni de vară, cele mai frumoase, poate, din viața mea. Știi bine că și atunci, cu avîntul ce ni-l da prietenia și tinereța ne-am scris. Ah! sunt 18 ani d'atunci și totuși ce viu mi-s'au deșteptat în suflet acele timpuri! Poate nu mai ții minte: Simt nevoia de a-ți dezvălui totul. Ascultă-mă:

Știi că ne-am despărțit la Sf. Petru. Până mi-am aranjat lucrurile, am dat grijă celor rămași și până am mai stat să văz pe tata mai întremat, a trecut o săptămână. Am plecat d'aici într'o Luni dimineata.

Dela Pitești în sus, locurile nu le mai văzusem d'atunci. Și iaca, în zborul trenului, fugeau de-oparte și de alta cîmpile verzi, dealurile cù păduri de pruni, petice de păduri și înaintea, în fund spre miazănoapte, se arătau amenințător munții. Și mă întorceam cu mintea îndărăt la anii duși, cînd pentru întiașdată mai veneam prin aceste locuri, cu planuri mari de viitor, cu inima încălzită de focul tinereții.

Soția mea, care nu mai văzuse locuri muntoase, sălbatice, privea pierdută, gînditoare, pe geam, și nu zicea nimica.

De pe sala vagonului, încep a cunoaște locuri: În depărtare zăresc vârful albit al „Păusei“, din ce m'aproziu disting turla dela Negru-Vodă, din oraș. Iată și dealul rîpos al Groșanilor cu mestecenii rari. Trenul să opreșre la mica stație a orașului lui Negru-Vodă. O amestecătură de lume scoboară pe nisipul mărunt de pe peron. Am tras la un hotel.

Și am simțit, iubite amice, iarăși mirosul acela dulce, particular, al apropierii de munți.

* * *

Imprejurimile orașului nu-mi erau cunoscute. Am închiriat o căruță de țară, cu boi, și două săptămîni, am văzut toate satele de prin prejur. La coaste ne scoboram și tăiam dealul de-a curmezișul pe potici. Invătasă și nevastă-mea să suie voinicește pe potecile cotite. Ne-am întors apoi în oraș și am plecat spre satul R., unde cum știl, mai fusesem, și unde avem rude. Ne-au primit bine și ne-au dat odaia mare din casele de sus, gătită țărănește cu chilimuri pe pereți, cu plocade albe pe paturi, cu ferestrele mari, luminoase.

Și iată-mă iarăși în liniștea de țară, în aerul tare de munte, în locurile pline de amintirile tinereții. Cum îmi amintea ori-ce colțișor, un potop de nimicuri. Dintru început am pornit pe primblări: ne sculam dimineata în zgomotul păsărilor din curte, și cînd se rumeneau munții spre răsărit, eșiam bine înbrăcați să

nu răcim, pe dealul din spate, să facem „o cură de aer“, vorba nevastei mele. Ne întorceam peste vre-un ceas și luam laptele.

Cetiam sau făceam vizite până la 12; După masă ne odichneam. Nevastă-mea împlotea, iar eu cântam cu vioara. Programul acesta nu-l schimbam, decât atunci, când făceam excursiunile pe munți unde întârziam mai mult.

Mă chinuia însă gândul, să știu despre alte lucruri, întâmplări și ființe, cari îmi aduceau aminte timpul de demult.

Pricepi tu.... Pe gazdă m'am ferit a o întreba, ca să nu deștept bănuiele. Și așa, într'o după prinz, m'am hotărît, să mă duc eu singur, la casa unde stătusem altădată... Cu cât înaintam, locurile îmi păreau prieteni vechi cari îmi zimbeau. Dar inima începuse să-mi bată mai tare. M'apropiu.

Era tot aceeași casă, cu învelișul înalt și țuguiaț, cu stâlpi de stejar la poartă, cu pădurea de brazi la spatele casei. Lângă fereastra dela apus tot aceiași peri, martori al acelor timpuri, își legănau crengile încărcate cu fructe verzi. Ce crezi că am simțit atunci, dragă prietino?... Tot potopul aducerilor aminte din tinereță, toată vraja acelei iubiri fericite d'atunci, de supt privirile blinde ale lunii.

Mi-a eșit înainte tocmai ea. Ce mult să schimbăse! Pe față-i suferințele timpului îi întipăriseră urme neșterse. Pierduse mlădierea trupului, să îngrăsase; numai glasul ei era același, și ochii ei nu și turburaseră seninătatea d'atunci. Când m'a văzut, i-s'a ridicat un vâl roșu pe obraz și plecînd ochii în jos îmi zise:

— „Ce bine v'ați ținut, aproape nu v'ați schimbat! De ce n'ați mai venit prin părțile noastre?“ — Întrebaui de ai casii. Murise bietul neica Radu de vre-o cinci ani. Cică fratele ei era ofițer la Pitești; bărbatu-său să dusesse pe la Brașov. Dar iată că pe sală iese din casă un băiat înalt ocheșel, mirat de vederea unui străin.

— „Băiatul nostru, îmi spuse mă-să înecat. E de 17 ani... Și din nou sîngele îi învăli obrazul și în ochii ei citii limpede mărturisirea pe care altădată n'o crezusem. Și m'am cutremurat, dragă prietino, ca la întîmpinarea unui lucru mare, și mi-am întors ochii în altă parte... Mi-se coboră ca o pace în suflet. Revolta din inimă împotriva destinului care mă lipsise în căznicie de așa fericire, făcû loc unei înduioșeri încrezătoare în acel moment. Ținui strîns într'ale mele, mînuța caldă și grăsulie a băiatului și îl sărutaiu pe frunte.

— „Un prieten vechiu, spuse mă-sa, care a stat într'un timp la noi.

— „Da, îl cunosc, zise băiatul, după fotografia din casa mare. Intr'adevăr, îmi văzui chipul d'atunci în părete sub oglindă. Mă uitam la băiat și la chipul din părete; asemănare...

Seara toată am fost legănat de amintirea vre-

murilor d'atunci. Vederea portretului mă amintea pe mine acum 18 ani, tînăr, scăpat de grija cărții, din liceu, venit să petrec vara aici. Rudele nu avuse loc, căci închiriaseră odăile până venisem eu. Mă dedeseră lor. Bărbatul bogat, dar cam mărișor, femeea tînără și vioaie: Mai erau, un bătrîn: Neica Radu, rudă din partea lui și fratele ei, Gică, elev în liceu, cu care mă împrietinisem. Bărbatul să ocupă cu negoțul de scînduri și lipsea des d'acasă. Femeea mi-a căzut, fără luptă, ea din răzbunare de lipsurile lui. Era țarancă, dragă prietino, dar avea o simțire, un gust așa de ales, o privire așa de iubitoare, că mă simțiam robit. Am trăit astfel două luni fericite din viața mea. Și iaca acum, supt întoarcerea amintirilor, îmi mai trăiesc o clipă duioșile d'atunci. Și tocmai acum, o greutate îmi apasă conștiința: ca un blăstem să ridică asupra destinului care m'a lipsit în căznicia legală, de fructul așteptat, care într'o căznicie furată, n'a întârziat a veni.

* * *

N'am spus nimărui de vizita ce făcusem; dar i-am păstrat cel mai tainic colț al inimii. Când am auzit că a venit bărbatul, m'am dus iarăși. Când m'a văzut, a încercat așa ca o bucurie de părinte care-și găsește copilul. M'a îmbrățișat și tremurat strigă:

— „Nu te-ai schimbat de loc, nu te-ai schimbat de loc... Mi-ai văzut feciorul? Hei, Jonică! vin' încoa la tata... uite un prietin al nostru. Dar stai, stai diseară la noi la masă. I-am răspuns că nu sunt liber, și atunci a stărui să vin cu nevasta. Și am fost. *Cina* a fost plină de viață. Stăpînul casei nu se mai putea opri din vorbire despre lucrurile și întâmplările de demult.

— „Ți-aduci aminte, Ano, de cînd sta Dnu Ionel la noi? Și începea să spună amănunțisuri de nimicuri, întâmplări petrecute... Și rîdea, vesel, fericit. Băiatul ne servea mîncările. Nevastă-mea stetea tăcută, gînditoare. Deodată păli ca la ivirea unei bănueli. Nu mi-a spus nimic, dar am priceput că, cu finețea ce o are femeea, înțelesese ceva. Căci, după vre-o cîteva zile mi-a cerut hotărît să ne întoarcem în oraș, că nu mai găsește nici o distracție aici. O am ascultat. În ziua plecării, m'am mai dus odată p'acolo, ca să-mi iau rămas bun dela prietini. Ne-am despărțit cu părere de rău ca și altădată; dar cînd am ajuns să mă despart și de băiat, mi-s'a muiat inima; îmi veneau împunsuri de lacrimi în ochi, și l'am sărutat părintește în fața tatălui., i-am dăruit apoi ceasornicul... Și am plecat cu inima închisă, cu regretul locurilor de fericire ale tinereții mele.

Ne-am înapoiat în oraș. Aci nevastă-mea părea mulțămîită. Am mai stat și aici până acum de vre-o săptămînă cînd am venit acasă. Luni deschidem școala, tu nu vii?

Și iaca așa am petrecut vacanța în amintirea unei vremi duse, care nu să mai întoarcă nici-odată.

* * *

„PE VALURI“, de Alex. Duma.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gîba pescarul.

(Urmare).

Moșul Gîba încurcă vorba, par'că ar vrea să o lungească :

— Vedeți cum lenevește Murășul.

Strălucitorii luceferi să avîntă odată spre Murăș dar apoi să întorc repede cătră moșul și prin gurițe își face cale neastîmpărul.

— Nu așa moșule. Ci să ne spui povestea.

— Voi gîndiți, că Murășul a curs tot așa pe aici, de cînd e lumea ?

— Murășul ?

— Lasă Murășul, moșule !

— Povestea, moșule !

— Povestea.

— Stați, golanilor ! Nu mă mîncăți de viu. Doar auziți, că vi-o spun. De Murăș îmi e povestea. Băgați voi de samă, cum pornește matca de oblu din sat ?

Și merge tot așa, iar cînd să-și bage nasul în drumul de fer, uitați-vă numai bine cum cotește, cum îl ocolește, să leagănă ca de-o zvîrlitură de junișan, pe lîngă țărzurele zidit din piatră albă de munte, apoi iar să 'ntoarce spre satul nost, dar acum îi pară și foc de mînios ce-'i, doar' știți voi pe la moară cum îi de iute, de să fii plumb și tot te ia și te mîndă de pe picioare !...

În sfîrșit cel mai îndrăzneț, își ia inima în dinți și întrebă de moșul :

— Moșule ! de ce încujură Murășul drumul ăla de fer, ori îi este frică de mașină ?...

Pescarul n'aude de data asta, ori nu vrea să audă vorba.

După o tăcere el urmează .

— ...De unde păcatele voastre să știți ce s'o întîmplat cu drumul ăla de fer, și cu dealul cel pîrljit, ce să caută în fața apei, ca o babă cînd să învâlește ?

Ciupercile de băețandri tresar. Au fost până acum numai vorbe. Dar de acum să apropie povestea.

— Hai, șoreceii moșului ! Să știți, pe cum nu știți, atunci nu v'ați mai scâlda ia', acolea în apa aceea...

— Vedeți dealu ăla ! Așa, dragii moșului, — că voi vedeți mai bine decît moșu, — că-i tot pîrlit... Dealul ce îl vedeți, e deal blăstămat, puii moșului, de aceea nu crește nimic pe el...

Da, așa să știți, mieluseii moșului, că ăla-i loc afurisit și blăstămat...

Pescarul rărește, slăbește din glas, par'că ar pofti răgaz, pentruca să-și mai scormolească amintirile.

— Cindva dealul cel pirlit a fost un urieș, ce junghia inima omului cu privirea ochiului. Așa cum privirea lupului fulgeră inima bieteii oi, ori cum găinile ameteșc de ochii vulpei...

Gîndăceilor li-s'adună părul măciucă.

O soră mezină își aduce aminte de povestea lupului, cu care o speria frate-său în fiecare sară, și începe a tremura.

— Fete, hai acasă...

— Taci tu proasto!, culcă-te aici în poală...

— Apoi măi dragii moșului! dealul ăsta ce ră sare din coasta drumului de fer, o fost cîndva un urieș de acela, ce dădea cu capu în nori. Cînd își purta pașii de pe un deal pe celalalt vîrf de deal, atunci să clătina toată lumea de-asupra pămîntului, toartele cerului să spărgeau de loviturile capului lui, și-o vreme să pornea, de să-ți aduci și cănele în tindă, și vărsa, ca și cu ciubărul, începeau puvoaiele, doamne ferește, — de mînau sate întregi, ia' aici în Murășu ăsta...

Țintele sorb lacome din undularia brîului de argint, sau să ridică fricoase spre tăria de mîndramărie¹⁾, înțâpate de săgețile aprinse, în clipa următoare, repede trag haina pleoapelor, și rămîn așa încheiate, cum barbele rămîn proptite în pepturile deschiotorate pîrlite.

— ...Ia coasta ceea pîrlită o fost pieptul urieșului, tufele a fost perii de pe coșul pieptului...

— Dealul ăla pogan ce le întrece pe toate, o fost capul urieșului, măi din jos, tufele cele de măceș roșu, e părul lui, ce nu era ca la toți oamenii, ci tot firul era un șerpe încirligat, cu atîtea limbi de năpîrcă, cîte zile-'s într'o săptămînă. Cele două șiruri de dealuri, ce fug din umeri, i-au fost brațele, apoi vedeți cum fug la vale două spintecături de coaste ca două suluri de car, acele-'s picioarele din genunchi în sus, iar dela genunchi în joo--os--ss...

O tusă înăduși glasul moșului, iar după-ce a răzbit, ca tihneala să răpuia oboseala ce i-se pricinuise prin tusă, moșul împleteci din nou vorbele:

— Hăi!... da!... așa a fost, pui moșului...

Dar copii erau nemulțumiți, par'că moșul li-ar fi stricat o mare socoteală.

— Cu picioarele lui din genunchi în jos ce s'o întîmplat moșule?, — întrebă unul ce prinsese o spuză de curajiu.

— Ce picioare-ți mai trebuie și ție, mă hoțule? O doar n'am gătat povestea întreagă?

Iar țirgueli între copiii doritori de a ști povestea mai lămurită și între moșul cam greoi la vorbă, dar care să înduplecă totuși.

— Hei! dragii mei, urieșul acela a fost fratele meu.

— Cum? Fratele d-tale cel schiop?

— Taci, purădelule, că tu nu erai nici în găoace pe vremea de pe cînd îți povestește moșul...

— Și șădeam ia așa prăvălit cum șăd acum, mă uitam la lună, cum mă uit acum la soarele acela din fundul Murășului...

Aștept eu, tot aștept, aștept, și iar aștept, dela o vreme m'am și urît de așteptarea asta pustie, îmi slobod păru, ca pe-atunci aveam, maică dragă, un păr știți de cel ce are și corturarii, pân' pe la șarpar, — și ce să vezi măi copile, mă fură somnul, rămîn tun și-o trag, o trag, ca un copil scăldat... Că ce-am visat nu mai țin în capul ăsta slab, făr' destul, că mă ridică oblu în tălpi, — o fluierătură îndesată, ascuțită de-ți înțâpă toți crierii, apoi carul ăl de foc o pornit de lîngă boctăria cea din marginea Murășului și s'a dus mai departe în treaba lui...

Par'că în toată hodina asta m'o îmblătit cineva cu niște îmblăcii de oțal, tot trupul, toate oasele îmi pîrăie și acum.

Imi fac o cruce, că mi-se părea necurat locul ăla, stau, ca o cătană și-mi aștept fratele...

— Mă uit în apă și luna stătea acolo, ca un bumb de aramă, întorc ochii spre deal, și acolo o văd ca pe un bumb de argint, rotesc ochii pe cer, adecă luna nici că să mișcă din locul ei, și se vedea ca un bumb de aur...

Iar mă uit în Murăș, luna ca în palmă, nicăiri, față apei era întunecată de două suluri ce să puseră punte dintr'un țărîm în celalalt... Ce gîndesc eu în mintea mea: hai să trec Murășul pe pod și fără vamă, pui stîngul, văd că sulul nu să cufundă, asvirl și dreptul înainte, și podu să ridică cu mine, cînd văd una ca asta, pășesc bărbătește și plec în calea fratelui... Cînd colo de cine să dau, iată-l întins, mort de jumătate, acum să bătea cu moartea!

Prind a strigă cît mă lasă coșul pieptului! Nime, nimic! Mă uit spre deal, și luna iar strălucea acolo, ca un bumb de argint. Mă uit și mai bine, adecă din gura lui căscată cît o șură, curge o vale de petrii scumpe: argint, aur de tot felul, și luna încă să gîndea s'apuce și ea ceva, ca să-și podobească coșita.

Poi așa a murit fratele ăl de-o țîță...

Puișorii fricoși să îmbulzesc, claipe peste grămadă, mâni tremurătoare să anină de picioarele amorțite.

Țintele scăldate în lacrimi, schînteie spre urieșul mort, și par'că li-să năzare în — viu, sprîncenele, nătura, mărgăritarele, ce cad fărîmate pe pielea aprinsă a obrajilor îmbujorați. Fiorul scurmă afund prin sufletele lor, și frica să scurge împrăștiată prin toate vinele, iar groaza lăntuie toate încheieturile.

— Dacă era mort moșule! Oare cine să-l fi o-morît? Dta zici, că urieșii trăiesc cît munții.

— Apoi tu nici nu ști, că toate dealurile și toți munții-s închegați din oase de urieși...

¹⁾ Ultramarină.

Epistole.

Din internat și de acasă.

I.

Iubita mea Neli!

Compătimește-ți amica ta nefericită. Nu peste mult timp ai să vii la înmormintarea mea. Necondiționat ai să vii, și îmi vei aduce o cunună albă de trandafiri, știi tu bine că aceștia sunt florile mele cele mai dragi: îți aduci aminte, când promisem în internat un buchet de roze albe? Eram aproape să fiu surprinsă.

Ah! Toate au trecut, iar eu sunt acum cea mai nefericită ființă din lume! Dar să pornesc dela început ca să înțelegi pentru-ce îmi pare că te văd cum îți clătini căpușorul, neștiind ce să cugeți despre mine. Inchipuește-ți iubita mea: eu sunt iarăși în internatul ăsta urcios, cu păreții vechi, negri, par'că e un cuib al hoților! Nu ți-se pare grozav lucrul acesta? Deja de două săptămîni oftez aici, cugetîndu-mă adese ori la tine. Cît ești tu de fericită, cînd seara la razele palide ale lunii ascuți șoaptele tainice ale zefirului, și șoaptele cam zgomotoase ale unei cete de cavaleri, iar eu, sărmana de mine, sunt silită — să stau aici poate vara întregă până va sosi ceva dela nemiloșii mei părinți. Intr'adevăr sunt nemiloși, cînd m'au trimis îndărăt, pentru-că ziceau, că am un temperament prea viu și făceam cîte un haz cu frățiorii mei. Bine, dar erau lucruri atît de vrednice de o aspră pedeapsă?

Dar vei vedea răzbunarea mea contra întregii familii! Să știe, că au avut o fată.

Biata tușa Sofie e mai fericită acum. În toată ziua să certa cu noi; și acuma îmi vine a rîde cu ce privire severă își arunca ochii de sub ochelari (strălucEAU, ca ochii pisicei noaptea!), cînd vecinicul lucrul ei de mână, adecă ciorapii albi, îi afla aruncați pe ici pe colo, și pisica ei draguță trebuia să o scoată din cămin. Să înțelege că frățiorul Bubi era cel mai bun »companionist« cu mine la isprăvurile astea.

Ah, cît mi-e de urît între zidurile acestea, cum invidiez epistola aceasta, cu cît drag aş merge și eu cu ea! Scrie-'mi iubită, despre viața ta... (Te întilnești cu »El«? Ce fericită ești!)

Te sărută a ta nefericită prietină

Miți.

NB. De voiu muri, nu uita — rozele albe!

II.

Neli dragă!

Aceasta epistolă probabil va fi ultima de aici. Nu te speria. Inchipuește-ți: »sfatul familiar« a hotărît să mă ducă acasă; așa cuget, că s'a convins deja de »purtarea bună« a mea, căci în zilele trecute mă chemase directoara la sine și, — exprimîndu-și îndestulirea față de purtarea mea, — îmi promise că va scrie și părinților mei. Dar e atît de ușor să fi blînd aicea. Doară chiar Lucifer însuși s'ar face un înger în împrejmuirea de aici. Nu-i așa? Sunt nespuse de fericită, abia aștept să merg acasă. Mi-e dor de cîmpul

înflorit, de grădinița mea, de brădetul frumos unde așa des fantazam și ceteam romane în secret.

Adio, iubita mea, sper, că în timp scurt ne vom revedea.

A ta:

Miți.

NB. Tocmai acuma primii o scrisoare dela Bubi. Îmi scrie, că mă așteaptă o surprindere acasă. (El i-a auzit pe părinți vorbind despre »viitorul« meu!) Ai mai auzit una ca asta? Oho! Din planurile acestea n'o să se aleagă nimica dragii mei!!

III.

Iubite prietine!

Iată îmi împlinesc promisiunea după-cum ne-am înțeleles. Scrioara mea Miți e acasă. Dar nu-ți închipui, că e un înger. E tot copila cea zburdalnică și veselă, ca la început. Să poate că dacă ar ști despre »planul« nostru, ar fi în stare să-și scoată limba cătră tine la prima întîlnire! Ei îi place mult romanticismul și dacă ar ști că ce »tîrg« făcusem, fără dînsa, te miri de n'ar fugi îndărăt la internat. Așa dar te rog vino. De tine n'am amintit nimic surorii mele. Întîlnirea voastră voiu pregăti-o eu!

La revedere! Al tău prietin

Bubi.

IV.

Scumpa mea Neli!

Am să-ți scriu ceva interesant! Numai ție îți tradez secretul acesta, te rog să nu ne audă cineva. Ascultă:

Intr'o zi eram tocmai în brădet; ceteam un roman admirabil, cugetîndu-mă cu un fel de invidie la eroina romanului; cît poate fi de fericită, aflîndu-și idealul fericitor, cînd de-odată, — nu-mi credeam ochilor, — înaintea mea apare un tiner înalt, frumos, cu ochi negri (ah ce privire!) și zimbă. Intr'adevăr cugetam că visez, că e un erou dintr'o poveste frumoasă, cînd vocea lui mă trezi din zăpăceală:

»Pardon, domnișoară, așa observ, că am rătăcit, cugetam că sunt în grădina unchiului meu.«

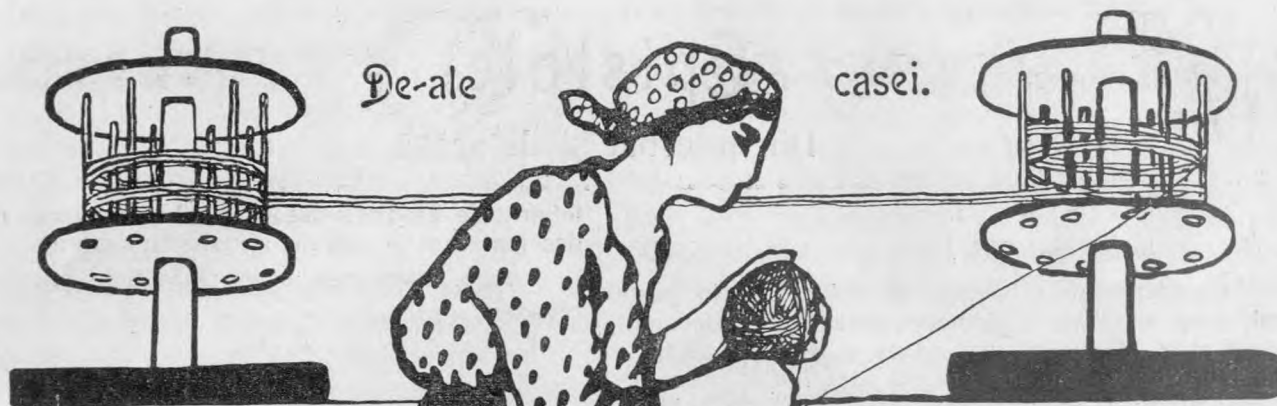
Iar eu stăteam uimită, simțiam că înroșesc sub privirea lui; mă cugetam, că ce ar zice părinții mei; cum ar străluci ochelarii tușei Sofie, cînd ar privi acum la mine, — și atunci auzii vocea lui Bubi din depărtare... ..Fără ca să răspund ceva, o luai la fugă...

Atît am putut observa așa pe furiș — că ochi frumoși, strălucitori, ca la tinerul din pădure, în viața mea n'am văzut!

Te sărută cu dragoste

Miți.

Nota bene. Griji de trandafiri; poate să-i aduci la — logodnă.

Colorarea lînei.

Un ram de industrie națională.

Urmare și fine.

Verde: Colorăm întâi lina galbin auriu (ca mai sus), o lăsăm să se zvînte nițel și apoi o băgăm în vâpseala albastră, preparată ca de regulă. Acum nu o vom lăsa să stea în vâpseală 6—7 zile, ci numai atîtea, pînă cînd vom vedea un verde destul de închis.

Roș: Pentru 2 Klgr. lînă, fierbem în 8 litre de apă 1 klgr. scoarță de măr acru (sălbatic), 1 oră și $\frac{1}{4}$, o punem într'un vas nou de lemn; luăm apoi 2 klgr. sovîrf (*Origanum vulgare*, numai floarea) și 2 klgr. frunze de măr acru, uscate și pisate mărunt și le punem în apă, unde le lăsăm 6—8 zile; apoi le adunăm într'o cîrpă, le batem cu măciucă de lemn și le stoarcem bine, în 12 pînă în 15 restimpuri, le amestecăm iar în apă, și le punem să fiarbă toate laolaltă într'o căldare sau oală mare, cam $\frac{1}{2}$ oră, apoi punem și lina ce voim a o colora și le mai lăsăm să fiarbă $\frac{1}{2}$ oră. Pe urmă o lăsăm pînă cam răcește, o scoatem și o spălăm nițel în apă rece.

Cu cît voim să avem roșu mai închis, cu atît luăm mai multă floare de sovîrf și mai puțină frunză de măr acru.

De-ale
casei.

Sur: vom avea amestecînd lînă albă cu lînă neagră (ne colorată) în cantități egale. Dacă voim un sur închis, luăm mai multă lînă neagră; dacă voim sur deschis, luăm mai multă lînă albă și mai puțină neagră.

Nuanțele acestor colori să pot varia după proporția cantităților diferitelor părți constitutive ce să amestecă.

*

Procedurile, pe cari le-am arătat aci, le-au practicat strămoșele noastre din vechime. Ele sunt probate, și puțină ostăneală ce o reclamă e răsplătită bogat prin frumseța și trăinicia colorilor. Mulți, văzîndu-mă cum lucrez, să miră, pentru-ce nu cumpăr vâpselile ce să dau de gata în prăvălii, pentru prețuri de rîs: de 3—4 cruceri atîta, cît ajunge pentru a-și spoi casa în cîteva minute.

Motivarea mea e foarte simplă, putînd să arăt covoare de 30—40 ani, a căror coloare e și astăzi mai frumoasă decît a celor făcute acum doi-trei ani, cu vâpseli din prăvălii.

Valea-Someșului.

Maria Elisabeta Pioraș

DUMA

PETRECERI

„Reuniunea de cetire și cîntări a Meseriașilor Români din Nădlac a dat un concert și teatru, după care a urmat joc în prima zi de Paști. S'a reprezentat pieza populară în 3 acte »Ură și Dragoste« de Traian I. Magier.

Reuniunea română de cîntări din Girard-Ohio (America) a dat un concert împreună cu dans Luni, a doua zi de Paști. A cîntat corul reuniunii și s'au declamat versuri bine alese.

Cuvîntul autoritativ al „Luceafărului“ ne ajunge și pe noi. Și, la adecă, de ce nu ne-ar ajunge? Colegii ne critică rubrica modei, pe care noi am aflat de nimerit a o lua în programul unei foi pentru familie, și pomenesc despre o scrisoare a oare-cărui preot, care ne-ar fi trimis numărul de probă de grabă înapoi, pîn' a nu-l fi văzut nevastă-sa și fetele... Dar tot „Luceafărul“, răspunde în același număr la scrisoarea unui alt preot, care spune, că „ar fi de necesitate extremă suplimentul de 2—3 foi cu notițe de modă și s'ar putea pune o taxă specială pentru acest supliment! Prin asta ar cădea spriginul dat din partea damelor române foilor „Magyar Divat“ și „Divat Szalon“ — zice al doilea preot al „Luceafărului“.

Cine să poate — lămurească-să.

Pentru noi problema e lămurită de mai înainte și vom urma să lucrăm astfel, cum credem că vom folosi mai mult trebuințele cetitorilor noștri și cauzei, căreia servim.

*

Academia Română și-a ales în sesiunea ordinară din acest an trei membri noi în persoanele domnilor Duiliu Zamfirescu, Nicu Gane și Andrei Bîrsan, cari vor ocupa locurile răposatilor B. P. Hașdeu, Dem. C. Olanescu-Ascanio și Iosif Vulcan. Alegerile făcute sunt însoțite de simpatiile tuturor românilor știutori de carte.

*

„Curierul modei“ lipsește din acest număr, avînd de gînd să-i facem loc mai larg într'un alt număr pentru a ne putea ocupa mai într'adins de unele lucruri, cari vor interesa damele în vederea apropiatului sezon de vară.

*

„Șoapte din umbră“ să numește un nou volum al doamnei Elena Farago, cuprinzînd din frumoasele dsale versuri originale. Vom reveni.

CUNUNII

Doamna Elena Hosszu n. Silași s'a cununat cu dl Dr. Octavian Utalea, avocat, Joi, la 30 April în Bistrița.

Dșoara Elena Vasilichi și dl Emil A. Chiffa s'au cununat în Dumineca Tomii, în Nușfalău.

Ilustrațiile noastre.

„Familia Română“, simbolizată în ilustrația de pe pagina primă par'că ni-ar evoca începuturile patriarhale ale vieții românești, cari să mai pot afla și astăzi prin creerii munților ocrotitori tot atît de patriarhale ca în alte vremi: vatra, citeva vreascuri ce prind repede foc din cremene și iască, în loc de păreți, văzduhurile fără hotar, iar' podoabe, brațele întinse ale copacilor. La colibă să fugă doar' numai dinaintea viscoalelor.

Vederile și porturile din Năsăud, precum și jocurile „Brîul“ și „De-amâna“, le dăm după fotografii, pe care dl Emil Tișca din Năsăud a avut bunavînța a ni-le pune la dispoziție. Vom mai publica și altele. Tot de dl Emil Tișca vom publica, îndată ce vom avea răgaz, un conștientios tratat cu îndrumări de folos pentru fotografii amatori. E un sport dintre acele, cari să pot recomanda cu toată căldura.

Cu apropierea vacanțelor, articolul credem că va fi binevenit mai ales tinerimii, care ar putea să se îndemne a cerceta mai cu rivnă locurile cu amintiri din trecut.

Ne vom interesa și doritorilor le vom da informații de unde să pot comanda aparate bune și ieftine și utenzilii ireproșabile.

Punem și două deseme de capuri de pagină: „Mărgărite“, de Petre Bulgăraș, și „Pe valuri“, de Alex. Duma.

„La despărțire“ și „Dorul“ — sunt prea stăbuțe. „Toamna“ le este cu mult superioară. Dar îi mai lipsește ce îi lipsește — atît, ca să nu poată fi admisă la concurs.

„SENTINELA“

instituit de economii și credit, ca societate pe acții
— în Satul-nou (Rêvâ-Ujfalu), —

efectuește toate operațiunile de bancă și primește depuneri spre fructificare cu 5½% interese plătind institutul și darea de % după interese. La cerere să trimit deponenților și cecuri postale cu cari să trimită bani, fără de a plăti porto la postă. 7—10

Satul-nou, 31 Dec. 1907.

Directiunea.

Dezlegarea ghîciturii din Nr. 7

I.

Gicitura ilustrată, de Darius Pop:

Făclie de veghe pe umezi morminte
Un sunet de clopot în oarele sfinte.

Din „Mortua Est”, de M. Eminescu.

II.

Gicitura aritmetică, de Mărioara:

9	11	14	16	25	75
11	14	16	25	9	75
14	16	25	9	11	75
16	25	9	11	14	75
25	9	11	14	16	75
75	75	75	75	75	

Dezlegări bune, ne-au trimis:

(Numerii puși între paranteze înseamnă cite gicituri au dezlegat fiecare).

Doamnele: Aurelia Andressi, Román Petre (1—2); Marioara Cismaș, Metest (1—2); Letiția Dima n. Avram, Hunedoara (1—2); Veturia Dimitrescu n. Damșia, Seceani (2); Elena Muntean, Tileagd (1—2); Măria Olde, Ferendia (2); v. d. Sabina Opra, Vișag (2); Cornelia Popovici, Sin-Miclăușul-mare (2); Aurelia Pop, Cristolțel (2); Ana Pălăgeș, Năsăud (1—2); Sabina Roman, Seceani (2); Anuța Selmerean, Konjica (Herczegovina) (2); Iuliana Tișca, Năsăud (1—2).

Dșoarele: Angelica Birou, Ticvaniu-mare (2); Miți David, Sebeșul-săsesc (2); Ghizela Eyuțianu, Lipova (2); Eugenia Jourca, Reșinar (1—2); Rozica Lupan, Tuștea (1—2); Lucreția Miclea Balea, Voivodinț (2); Alexandrine Mogos, Nicolinț (1—2); Mara și Zoe Oltean, Budapesta (2); Maria Elisabeta Pioraș, Rodna-nouă (1—2); Aurica Reit, Brani (2); Iulia, Măriți și Regina Roman, Minthiul-Gherlei (2).

Domnii: Ioan Bora, Petros (2); Georgiu Burlea, Barcan (1—2); Valeriu Budoiu-Deleanul, Caransebeș (2); Nicolae Borzea, Vistea-inferioară (2); Rađu Bădilă, Topircia (2); Iulian Cioarba, Maier (1—2); „Casina Rom.”, Lipova (1—2); Gavriil Cosma, Beiuș, (1—2); Pavel Cristea, Batania (2); Aug. Dima, Hunedoara (1—2); Valentin Drăgan, Cluj (1—2); Dămian Zverniceanu, Sasca-mont. (1—2); Octavian Muntean, Riu-de-mori (2); Moise Meteș, Bucerdea-vinoasă (1—2); I. raian Mihăilă, Beiuș (1—2); Miron Popovici, Bocșa-rom. (1—2); Gavriil Popovici, Sudrigin (1—2); Iuliu Pop, Archiud (1—2); Ermil Roșală, Gernesig (1—2); Costi Stanca, Petroșeni (1—2).

Rezultatul sortirei.

Premiul de cite o carte le-au cîștigat: Dșoara Eugenia Jurca, Reșinar. I-s'a trimis: „Din primăvara vieții”, poezii de Emil A. Chiffa, — și dl Moise Meteș, not. pens. Bucerdea-Vinoasă. I-s'a trimis: „Năvăliri barbare”, nuvele, de Lucian Bolcaș.

Premiul de cite un tablou l'au cîștigat: Dl Ioan Bora, preot Petros. I-s'a trimis: „Laura Lister”, de Iohn Singer Sargent. Dl Augustin Dima, Hunedoara. I-s'a trimis: „Dșoarele Acheson”, de Iohn S. Sargent, — și dl Radu Bădilă, Topircia. I-s'a trimis: „Parc italian”, de C. Spitzweg.

Cum să poate vedea, în loc de două tablouri, cite am anunțat, am sortat trei.

Gîciturii.

I.

Gicitură de semne.

— Alfabet secret, —

de Miți Motoc, n. Comșița.

//e ± e :u +o! o //oa=:e
?ă ui! ±ă a= !;ăi!
//e ± e :u a= +u!e;e
?ă ui! ±'a= ?u×e;i!
:u +o! ?ă a= ;e+au?
:u +o! +;i□i Șa ±e;
?ă =o; ?ă =o; o //oa=:e
±ă±i □i±!i=eȘe '=i ±e;

Conzonantele sunt înlocuite cu semne. Dacă să gîcește odată semnul unei conzonante, acela trebuie înlocuit în toate locurile cu aceeași conzonantă.

II.

Problemă de dexteritate,

de Florica.

Cum să poate tăia un măr, prin trei tăieturi, în patru părți egale, astfel, ca toate patru pătrarele să se desfacă de-odată de cîtră plătă?

III.

Aritmogrif,

de Miți Russu.

12, 8, 4, 2, 1, Nume de bărbat.
8, 1, 2, 5, Materie fluidă.
11, 5, 3, 14, 5, 20, Sat.
12, 2, 4, 12, 11, 2, 12, Riu în Azia.
26, 12, 1, 6, 14, 2, 1, 26, 12, 6, Oraș în America.
30, 2, 4, 12, 4, Materie stricătoare.
5, 20, 11, 2, 20, 1, 6, 32, Numele unui scriitor român, citit în vers.
1, 12, 30, 8, 3, 4, 8, Oraș cu port în Italia.
20, 8, 1, 12, 32, 3, 5, 1, Pasere mică.
6, 3, 20, Armă.
4, 5, 16, 6, Rege la Romani.
5, 4, 20, 21, 12, 6, 11, Rudenie.

Fiecare număr corăspunde unei litere, și este a să înlocui pretutindeni cu aceeași literă.

Inițialele cetite de sus în jos vor da numele unui redactor. Literele dela sfîrșit, cetite tot de sus în jos vor da numele altui redactor.

*

Intre dezlegătorii giciturilor să vor sortii, ca premii, cărți, tablouri și note muzicale.

Terminul de dezlegare până la 17 Maiu n.